

Пропозиції
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

до проєкту Закону України

«Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо запровадження кримінальної відповідальності за порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, вчинені керівниками територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, головами та членами військово-лікарських комісій»

(назва законопроекту)

Народні депутати України: Павлюк М. В., Бакумов О. С. та інші народні депутати

(ініціатор(и) законопроекту)

реєстр. номер 12442 від «27» січня 2025 р.

Пропозиції надаються до першого читання

МОЗ не підтримує проєкт Закону

(чітка позиція ОБВ до законопроекту)

Міністерство охорони здоров'я України в межах компетенції опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо запровадження кримінальної відповідальності за порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, вчинені керівниками територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, головами та членами військово-лікарських комісій» (далі – проєкт Закону) та повідомляє.

У проєкті Закону пропонується доповнити Кримінальний кодекс України новою статтею 337¹ «Порушення порядку проведення медичного огляду (військово-лікарської експертизи) для визначення придатності за станом здоров'я до військової служби». Частиною першою цієї статті передбачається встановлення кримінальної відповідальності за такі дії: «умисне порушення порядку проведення медичного огляду (військово-лікарської експертизи) для визначення придатності за станом здоров'я до військової служби, вчинене особою, уповноваженою на проведення такого медичного огляду (військово-лікарської експертизи), що призвело до призову громадянина на військову службу, який не підлягає такому призову (прийняттю, направленню) за станом здоров'я відповідно до закону, а так само призвело до звільнення від призову (прийняття, направлення) громадянина або до звільнення громадянина з військової служби за станом здоров'я».

Слід зауважити, що запропонований проєктом Закону склад злочину не є чітким як в частині визначення суб'єкта злочину, так і в інших елементах складу злочину. Як наслідок, прийняття зазначеного проєкту Закону створить передумови для свавільного відкриття кримінальних справ проти лікарів, а сам Закон не матиме

госування.

Відповідно до статті 2 Кримінального кодексу України підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння.

Натомість, викликає сумнів, що саме по собі порушення порядку проведення медичного огляду містить суспільну небезпеку. Пояснювальна записка до проекту Закону не містить опису суспільної небезпеки.

В аналогічних випадках, коли Кримінальний кодекс України включає до складу злочину порушення порядку, суспільна небезпека визначається безпосередньо у відповідній нормі Кримінального кодексу України – «істотна шкода здоров'ю потерпілого» (стаття 143), «тяжкі наслідки» (стаття 236), «заподіяння шкоди інтересам держави» (стаття 332¹) тощо.

Очевидно, без включення до норми визначення суспільно небезпечних наслідків вказаного діяння, прийняття відповідної статті суперечитиме статті 2 Кримінального кодексу України.

Крім того, запропоновані проектом Закону наслідки взагалі не перебувають у компетенції військово-лікарських комісій. Відповідно до чинного законодавства військово-лікарська комісія не має повноважень приймати рішення про призов громадян на військову службу.

Необхідно зауважити, що криміналізація «порушення порядку проведення медичного огляду», передбачена проектом Закону, не має чіткого складу злочину. Порядок проведення огляду це всього лише процедура, яка чинним законодавством не регламентується і не може регламентуватись в повному обсязі.

Вважаємо, що лише окремі, чітко визначені порушення могли б стати підставою для кримінальної відповідальності за їх вчинення. Порушення загального «порядку» без зазначення конкретики, і за відсутності процедурного нормативно-правового акту, який вичерпно визначає цей порядок, не можуть бути підставою для кримінальної відповідальності.

Фактично йдеться про криміналізацію будь-якої лікарської помилки, яка не призвела до наслідків для життя і здоров'я людини.

Проектом Закону пропонується вважати суб'єкт злочину «особу, уповноважену на проведення такого медичного огляду (військово-лікарської експертизи)».

Разом з тим, відповідно до пункту 2.1 Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженого наказом Міноборони від 14.08.2008 року № 402 для проведення військово-лікарської експертизи створюються військово-лікарські комісії (далі - ВЛК), штатні та позаштатні (постійно і тимчасово діючі).

Абзацом дев'ятим зазначеного пункту 2.1 Положення встановлено, що члени ВЛК діють на принципах верховенства права, законності, поваги та дотримання прав людини і громадянина, добросовісності, колегіальності, рівноправності членів комісії, вільного обговорення і вирішення питань, об'єктивності, неупередженості та обґрунтованості прийнятих рішень, висновків і пропозицій.

Відповідно до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженого наказом Міноборони від 14.08.2008 року № 402,

уповноваженою проводити військово-лікарську експертизу є військово-лікарська комісія. Тобто комісія, яка складається з декількох членів.

Таким чином, суб'єктом злочину за запропонованим проектом Закону стає вся комісія.

Це суперечить статті 61 Конституції України, відповідно до якої юридична відповідальність особи має індивідуальний характер. А також статті 18 Кримінального кодексу України, яка серед суб'єктів кримінального правопорушення не визначає комісії з декількох осіб.

Таким чином, проект Закону має індивідуалізувати суб'єкта кримінального правопорушення, яким повинна бути не «особа, уповноважена на проведення військово-лікарської експертизи», а особа, яка вчинила конкретне кримінальне правопорушення, як того вимагає стаття 18 Кримінального кодексу України. За передбаченим проектом Закону складом злочину, фактично всі члени військово-лікарської комісії мають притягатись до кримінальної відповідальності, незалежно від вини та вчинених дій.

Зважаючи на вищезазначене, проект Закону України не підтримується.

(обґрунтування позиції ОБВ)

Міністр

Віктор ЛЯШКО

« » _____ 2025 р.